

Virus vinske trte sivi pinot (*Grapevine Pinot gris virus - GPGV*)

Taksonomska uvrstitev: rod *Trichovirus*, družina Betaflexiviridae

Status (EU, EPPO): Patogen ni uvrščen kot karantenski organizem.

Geografska razširjenost: Virus je bil odkrit leta 2012, od tedaj pa so ga našli že v več evropskih državah (Češka, Francija, Gruzija, Italija, Nemčija, Slovaška, Slovenija, Španija, Švica) in tudi drugod po svetu (Kanada, Kitajska, Koreja, Turčija, ZDA).

Gostiteljske rastline: Virus okužuje številne sorte vinske trte (*Vitis vinifera*), s cepljenjem pa se prenese tudi na *Vitis riparia*. Okužba z GPGV je bila potrjena tudi na dveh plevelnih vrstah, belem slizku (*Silene latifolia* subsp. *alba*) in beli metliki (*Chenopodium album*), na katerih so opazili kloroze in marmoriranost listov.

Bolezenska znamenja: Različne sorte vinske trte na okužbo lahko reagirajo zelo različno. Najobčutljivejše sorte so Sivi pinot, Sauvignonasse (prej Furlanski tokaj) in Traminec. Na njih lahko opazimo zbito rast poganjkov, slabše in kasnejše odganjanje okuženih trt, listi so manjši in deformirani. Taki trsi tudi slabše rastejo, so prizadeti in imajo lahko slabši pridelek. Bolezenska znamenja so precej podobna znakom akarinoze, napada pršice šiškarice (*Calepitrimerus vitis*), zato lahko pride do zamenjave. Pojav bolezenskih znamenj ni vezan na razvojno fazo vinske trte ali na letni čas, zato se ta lahko pojavijo kadarkoli v času rasti.

Slika 1. Zbita rast poganjkov na okuženi trti

Slika 2: Tipična bolezenska znamenja na listih vinske trte

Gospodarska škoda: GPGV povezujemo z boleznijo vinske trte, ki jo v Sloveniji opažamo že od leta 2001. V Sloveniji smo jo poimenovali kržljivost vinske trte, v angleščini pa se bolezen imenuje 'grapevine mottling and deformation disease'. Pri občutljivih sortah, kot sta sorti Sivi pinot in Sauvignonasse (prej Furlanski tokaj), se ob okužbi s patogenimi izolati pojavljajo zgoraj opisana bolezenska znamenja. Po podatkih iz Italije, bolezen pri občutljivih sortah (Sivi pinot in Traminec) vpliva na količino in kvaliteto pridelka. Pridelek je lahko do 60% slabši, predvsem na račun manjše velikosti in teže grozdov.

Poti prenosa: Prenos GPGV z vegetativnim razmnoževanjem je verjetno najpomembnejši način širjenja tega virusa, predvsem na večje razdalje. Virus se namreč učinkovito prenaša s cepljenjem z vinske trte na vinsko trto ter na *Vitis riparia*.

Prenos s prenašalci: Kot prenašalke so bile v laboratorijskih pogojih potrjene pršice šiškarice, natančneje trsna pršica oziroma trsna listna pršica šiškarica (*Colomerus vitis*). Te so znane povzročiteljice erinoze vinske trte.

Slika 3: Znamenja napada trsne pršice (*Colomerus vitis*) na listih vinske trte

Priporočila za varstvo: Za obvladovanje virusnih boleznih rastlin ni na voljo primernih fitofarmaceutskih sredstev, zato proti njim delujemo izključno preventivno. Tako v vinograd ne sadimo okuženih sadik, skrbimo za zatiranje prenašalcev in po potrebi iz vinograda odstranujemo okužene trte. Za zmanjševanje populacije pršic šiškaric spomladi, v času brstenja (BBCH 05-08; oz. fenofaza B-C po Biagoliniju) priporočamo škropljenje s pripravki na osnovi žvepla (največ 8,0 kg/ha). Pri tem moramo upoštevati, da morajo biti dnevne temperature zraka za učinkovito delovanje teh pripravkov nad 13°C. Zaradi možnosti zamenjave bolezenskih znamenj z napadom pršic šiškaric priporočamo odstranjevanje simptomatičnih trsov le v primeru, da se bolezenska znamenja pojavljajo na istem trsu več let zapored in vidno vplivajo na zmanjševanje pridelka.

V matičnih vinogradih in trsnicah je pomembno redno pregledovanje in priporočeno odstranjevanje simptomatičnih matičnih trsov oziroma trsnih cepljenk.

Irena Mavrič Pleško, Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za varstvo rastlin, www.kis.si

Ivan Žežlina, KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, <http://www.kmetijskizavod-ng.si/>

Anita Benko Beloglavec, Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, <http://www.uvhvvr.gov.si/si/>

Fotografije: Irena Mavrič Pleško, Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za varstvo rastlin, www.kis.si